

POLIISIN TIEDUSTELUJÄRJESTELMÄ (POTI) KÄYTTÖOPAS

Käyttöopas poliisin tiedustelujärjestelmä POTlin Porin poliisiasemalle
Antti Lammassaari & Veikko Mikkola

2/2021

Tiivistelmä

Tekijä(t)	Tutkinto
Antti Lammassaari & Veikko Mikkola	Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi	Julkisuusaste
Poliisin tiedotusjärjestelmän käyttöopas Porin poliisille	Julkinen, liitetiedosto (opas) poistettu ja salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 §:n 4 k)
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto
Jani Peltola & Hanna Uusitalo	Toiminnallinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on ollut tehdä hyvä ja mahdollisimman selkeä käyttöopas Poliisin tiedustelujärjestelmään, lyhennettynä POTIin. Opinnäytetyön produkti on suunnattu Porin poliisiasemalla valvonta- ja hälytysesektorilla työskentelevälle henkilöstölle.</p> <p>Käyttöoppaan tarkoituksena on helpottaa järjestelmän käyttöä sekä nostaa järjestelmän käyttöastetta. Tavoitteenamme on luoda niin selkeä käyttöopas, että henkilöt, jotka eivät koe entuudestaan osaavansa käyttää järjestelmää lainkaan pystyisivät oppaamme avulla käyttämään sitä ongelmitta.</p> <p>Opinnäytetyön toiminnallisena osuutena toimii yllä mainittu käyttöohje. Opinnäytetyömme teoriaosuudessa käymme läpi käyttöoppaan laatimisen teorian lisäksi myös tietojohitoiseen poliisitoimintaan liittyviä asioita, rikostiedusteluun ja tiedusteluun liittyviä asioita sekä tietolähdetoimintaa yleisellä tasolla. Vertaamme myös omaa produktiamme yhteen olemassa olevaan opinnäytetyönä laadittuun käyttöohjeeseen. Analysoimme myös opinnäytetyötämme SWOT-analyysin avulla.</p> <p>Opinnäytetyöstä on poistettu POTI-järjestelmän käyttöopas-liite, koska käyttöopas on kokonaisuudessaan salassa pidettävä Julkisuuslain 24 § 1 momentin 4 kohdan perusteella.</p>	
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
26+22	2/2021
Avainsanat	
Poliisirekisterit ja -tietojärjestelmät, Porin poliisiasema, tiedustelu, rikostiedustelu, tietojohitoinen poliisitoiminta, kenttätoiminta	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
2 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	3
2.1 Aiheen valinta	3
2.2 Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus	4
2.3 Aiheen rajaus.....	5
2.4 Haasteet.....	6
3 OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄT JA TAVOITTEET.....	7
3.1 Toiminnallinen opinnäytetyö	7
3.2 SWOT-analyysi.....	8
3.3 SWOT-analyysikaavio.....	9
3.4 SWOT-analyysin johtopäätökset.....	10
4 KÄYTTÖOPAS.....	12
4.1 Käyttöohjeen laatimisen teoriaa	12
4.2 Oman tuotteen vertaus Microsoft Dynamics CRM -järjestelmän käyttöohjeeseen.	14
5 POTI-JÄRJESTELMÄN KÄYTTÖOPAS.....	16
5.1 POTI-järjestelmästä yleisesti	16
5.2 POTI-oppaan laatimiseen käytetty aineisto ja sen kerääminen	17
5.3 POTI-oppaan julkisuus ja salassapito.....	18
5.4 POTI-oppaan jakelumuodot ja jakelun toteutus.....	18
6 TIEDOTTAMISEN JA TIEDONKULUN MERKITYS.....	19
6.1 Tietojohtoinen poliisitoiminta.....	19
6.2 Tiedustelu ja rikostiedustelu	21
6.3 Tietolähteet	22
7 POHDINTA	22
7.1 Opinnäytetyön itsearviointi.....	22
7.2 Opinnäytetyön luotettavuuden arviointi	24
7.3 Opinnäytetyön onnistumisen arviointi.....	25
LÄHTEET	26
LIITEET	

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on luoda käyttöopas poliisin tiedustelujärjestelmästä (POTI) Porin poliisiasemalle. Opinnäytetyön sisältö koostuu produktista eli käyttöoppaasta sekä raportista. Oppaan avulla pyrimme helpottamaan POTI-järjestelmän käyttöä, ja tätä kautta yleisesti lisäämään sen käyttöastetta Porin poliisin valvonta- ja hälytyssektorissa työskentelevien keskuudessa. Oppaamme on suunnattu eritoten niille henkilöille, jotka eivät vielä osaa järjestelmää käyttää. Tämän lisäksi oppaan käyttäjiksi soveltuvat mainiosti myös työharjoitteluvaiheessa olevat poliisiopiskelijat, joille järjestelmän käyttöön tutustuminen helpottuisi oppaan myötä sekä osaltaan myös madaltaisi kynnystä lähteä käyttämään kyseistä järjestelmää. Tarkoituksenamme ei ole kerätä kaikkea mahdollista tietoa POTI-järjestelmästä, vaan pyrimme sisällyttämään vain tärkeimmät asiat päivittäiskäytön kannalta, ja joita jokaisen peruskäyttäjän olisi hyvä osata.

Oppaaseen on sisällytetty sellaisia asioita, joita järjestelmän käyttäjät Porin poliisiasemalla on kokenut vaikeaksi tai haastavaksi. Sisältö on valikoitunut sen mukaan mitä valvonta- ja hälytyssektorissa, rikostorjunnassa työskentelevät poliisimiehet sekä päällystöön kuuluvat ovat tuoneet ilmi työharjoittelumme aikana.

Työmme kirjallisuusosiossa eli tässä raportissa käymme läpi työprosessimme eri vaiheita, alkaen siitä miten päädyimme valitsemaan opinnäytetyön aiheen, ja mikä on työmme tavoite ja tarkoitus. Kerromme kappaleessa 2 tarkemmin itse opinnäytetyön toteutuksesta ja siinä vastaan tulleista haasteista. Kappaleessa 3 kerromme tarkemmin opinnäytetyössämme käytetystä tutkimusmenetelmästä, ja siitä miten ja miksi päädyimme toteuttamaan työmme toiminnallisena opinnäytetyönä. Sen lisäksi arvioimme työtämme strategiatyökalun avulla, joksi tässä meidän tapauksessamme valikoitui SWOT-analyysi.

Kappaleessa 4 käymme läpi hyvän käyttöohjeen tekemiseen liittyvää teoriaa, jota olemme pyrkineet itse noudattamaan omaa opastamme tehdessä. Olemme tehneet käyttöoppaan nimenomaan käyttäjän näkökulmasta, tavoitteenamme tehdä siitä mahdollisimman helppokäyttöinen. Työssämme kohtaamamme haasteet ovat eritoten liittyneet salassa pidettävyyteen, ja sen vuoksi tässä kirjallisuusosiossa kertomamme asiat itse produktista ja POTI-järjestelmästä ovat tarkoin valitut. POTI-järjestelmästä kertomamme tiedot ovat vain ja ainoastaan sellaisia, joita on ollut avoimista tietolähteistä löydettävissä.

Työmme teoreettinen viitekehys rakentuu tietojohdoisen poliisitoiminnan ympärille, joka käsittää vahvasti työmme laajemman kontekstin. POTI-järjestelmä sitoutuu vahvasti

tietojohdoisen poliisitoiminnan piiriin, ja sen takia on myös relevanttia, että tuomme raportissamme esiin laajemman näkökulman siitä, mitä tietojohdoisella poliisitoiminnalla tarkoitetaan. Tähän liittyen kerromme myös vahvasti aihealueeseen nitoutuvasta tiedustelusta niin yleisellä tasolla, että tarkemmin rikostiedustelusta ja siihen liittyvistä tietolähteistä.

Työmme viimeisessä eli 7 kappaleessa käymme vielä läpi omaa pohdintaa työhömmme liittyen, sekä millaisia ajatuksia tämä työprojekti on kokonaisuudessaan meissä herättänyt. Sen lisäksi arvioimme työmme luotettavuutta sekä sitä, miten olemme itse kokeneet onnistuneen tässä rupeamassa.

Opinnäytetyöstä on poistettu POTI-järjestelmän käyttöopas-liite, koska käyttöopas on kokonaisuudessaan salassa pidettävä Julkisuuslain 24 § 1 momentin 4 kohdan perusteella.

2 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

2.1 Aiheen valinta

Opinnäytetyömme aiheeksi valikoitui melko nopeasti sopivaa aihetta miettiessämme käyttöopas Poliisin tiedustelujärjestelmä POTIin, sillä koemme järjestelmällä olevan paljon potentiaalia, mutta järjestelmän käyttö on kuitenkin kokemuksemme mukaan jäänyt todella vähäiselle tasolle. Jo Poliisiammattikorkeakoululla pidetyssä POTI-koulutuksessa huomasimme meille näytetystä статистиikasta, että POTI-järjestelmän käyttöaste vaihtelee paikkakunnallisesti suuresti ja käyttö on ollut melko vähäistä kauttaaltaan. Mielestämme opinnäytetyön tulisi palvella jotakin konkreettista tarvetta, joten ajattelimme, että tällä työllä voisimme auttaa monia poliisimiehiä. Samalla pystymme kehittämään omaa ammattitaitoamme tekemällä opinnäytetyön aiheesta, joka osaltaan on vahvasti läsnä poliisin päivittäisessä työssä.

Työharjoittelun aikana Porin poliisiasemalla huomasimme sen, että juuri kukaan aseman henkilöstöstä ei osannut käyttää POTI-järjestelmää hyvällä tasolla, ja se koettiin yleisesti ottaen erittäin monimutkaisena ja vaikeakäyttöisenä järjestelmänä. Järjestelmän potentiaali tiedonjaon- ja jokapäiväisen poliisitoiminnan työkaluna on mielestämme valtava. Järjestelmä on hieman hankalakäyttöinen varsinkin henkilöille, jotka eivät ole elämänsä aikana käyttäneet paljon tietokonetta, ja jotka vierastavat uusia tietoteknisiä järjestelmiä. POTI-järjestelmä on järjestelmänä suhteellisen uusi, ja se on otettu käyttöön poliisissa vuonna 2018. Myöskään helppolukuista ja tiivistä käyttöopasta järjestelmän perustoinnoista ei ole helposti saatavilla.

Päädyimme tekemään käyttöoppaan POTI-järjestelmään nimenomaan kenttähenkilöstöä varten siksi, koska kenttähenkilöstön tekemät havainnot rikollisuudesta ja rikollisista ovat ajan tasaisia, ja sitä myöten erittäin tärkeitä. Jos kenttämiehet osaisivat käyttää POTI-järjestelmää ja kirjaisivat esimerkiksi tekemiään havaintotietoja POTIin ja kävisivät aktiivisesti myös lukemassa ja tarkastelemassa muiden poliisimiesten kirjaamia tietoja, olisi kaikkien työ todennäköisesti entistä tehokkaampaa ja tietojohdoisempaa. Kenttämiesten kirjaamat tiedot helpottaisivat myös rikostorjunnan henkilöstöä esimerkiksi rikosten sarjoittamisessa, eikä tiedonsaanti perustuisi pelkästään yksittäisten poliisimiesten suusanalliseen raportointiin tapahtumista.

Kokemuksemme mukaan koulutus POTI-järjestelmän käyttämiseen on jäänyt vähäiselle tasolle, ja yksittäisen poliisimiehen omalle vastuulle. Tämä selittää omalta osaltaan kirjausten ja yleisesti POTI-järjestelmän vähäistä käyttöä, sillä yksittäisellä poliisimiehellä ei kokemuksemme mukaan riitä aika itsenäiseen työ- tai vapaa-ajalla tapahtuvaan järjestelmän opiskeluun.

Kävimme työharjoittelun aikana esittämässä idean käyttöoppaan tekemisestä Porin poliisiasemalla päällystöön kuuluvalle ylikomisariolle, joka vastaa myös Porin poliisiasemalla tietojohdoisesta poliisitoiminnasta. Hänen mielestään käyttöoppaalle ja henkilöstön lisäkoulutukselle POTI-järjestelmän osalta olisi tarvetta, joten hän tilasi työn meiltä. Uskomme, että opinnäytetyömme avulla voisimme nostaa POTI-järjestelmän käyttöastetta Porin poliisiasemalla huomattavasti.

2.2 Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyömme tavoitteena on saada luotua selkeä ja helposti ymmärrettävä käyttöopas, jonka avulla Porin poliisin valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevät kenttämiehet sekä työharjoitteluun suorittavat nuoremmat konstaapelit pystyvät matalammalla kynnyksellä hyödyntämään työssään POTI-järjestelmää. Pyrimme keräämään tiiviisti samaan oppaaseen olennaisimmat asiat POTI-järjestelmästä, jotta silloin kun vastaan tulee tilanne, että POTIin olisi syytä lisätä jotakin tietoa tai hakea sieltä jotakin tietoa, löytyisi ohjeet sen tekemiseen helposti yhdestä ja samasta oppaasta. Tavoitteenamme ei ole kerätä kaikkia mahdollisia asioita järjestelmästä, vaan keskittyä niin sanotusti aivan perusasioihin, ja luoda niistä yksinkertaiset rautalankaohjeet. Ajatuksena on, että opas toimisi helposti saatavilla olevana apuvälineenä järjestelmää käytettäessä.

Pyrkimyksenämme on, että oppaan avulla jokainen kentällä työskentelevä tai työharjoittelussa oleva pystyisi hyödyntämään järjestelmää, ja tekemään sinne syöttöjä

vastaan tulleista tiedoista ja havainnoista. Eritoten oppaan on tarkoitus kohdistua sellaisille poliisimiehille, jotka eivät järjestelmää osaa vielä kunnolla käyttää. Uskomme, että opas madaltaa kynnystä lähteä tekemään syöttöjä järjestelmään.

Olemme oman työharjoittelumme aikana useasti kuulleet siitä, että tiedonkulussa on vielä paljon kehitettävää. Tietoa on valtaisesti, mutta sitä ei välttämättä aina kyetä saattamaan eteenpäin. POTI-järjestelmän yksi tarkoitus onkin olla paikka, johon voi lisätä päivittäistyössä vastaan tulevia havaintoja ja tietoja, ja joita olisi hyvä saada laajempaakin tietoisuuteen. Oppaallamme voimme siis mahdollisesti saada parannettua tiedonkulkua koko yksikössä, ja sitä kautta koko laitoksen alueella.

Tarkoituksenamme on saada käyttöopas Porin valvonta- ja hälytyssektorin käyttöön, jossa sen hyödyllisyyttä voidaan myös koe ponnistaa. Mikäli opas todetaan hyödylliseksi, on sitä helppo pistää laajempaakin jakeluun, esimerkiksi kaikille Porin poliisin sektoreille, joissa POTIn käytöstä olisi hyötyä. On myös hyvin mahdollista, että tekemämme opas ei kannusta riittävästi kentällä työskenteleviä poliisimiehiä alkamaan käyttämään järjestelmää sen enempää kuin aikaisemminkaan. Mielestämme on kuitenkin kannattavaa ainakin yrittää löytää ratkaisua POTI-järjestelmän käyttöön liittyvään ongelmaan, ja onnistuessaan oppaastamme saattaa aidosti olla hyötyä edes osalle henkilöstöstä tai parhaimmillaan jopa monelle eri sektorille.

2.3 Aiheen rajaus

Opinnäytetyössämme olemme pyrkineet siihen, että oppaasta ei tulisi liian laajaa. Työharjoittelumme aikana olemme jo kerenneet huomata, miten monet olemassa olevat oppaat jäävät hyödyntämättä niiden laajuuden vuoksi. Moni kokee ennen opasta avattuaankaan, että tarvitsemansa tiedon etsimiseen monisivuisesta oppaasta täytyy nähdä liikaa vaivaa, ja jättääkin oppaan hyödyntämättä. Haluamme tämän seikan vuoksi, että tekemämme opas olisi niin tiivis ja yksinkertainen kuin on vain mahdollista. Tämä tarkoittaa silloin myös sitä, että emme voi kaikkia mahdollisia asioita tai seikkoja oppaaseemme sisällyttää, vaan ainoastaan keskittyä tiettyihin osiin. Olemmekin valinneet oppaaseen sisällytettävät seikat siitä näkökulmasta, mikä palvelee parhaiten ulkona liikkuvia poliisimiehiä, jotka tekevät päivittäin uusia havaintoja toimintaympäristössään. Olemme myöskin huomioineet sitä, että opas palvelisi juuri järjestelmän peruskäyttäjiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että oppaalla näytämme miten tehdä järjestelmään syöttöjä, ja miten näitä tehtyjä syöttöjä pystyy itse hakemaan ja selaamaan.

2.4 Haasteet

Tämän opinnäytetyön haasteet liittyivät lähinnä aiheen rajaukseen, koska POTIa voidaan käyttää niin monella eri tavalla ja moneen eri käyttötarkoitukseen. Koimme kuitenkin, että eniten tällaista opasta tarvitsevat kentällä työskentelevät henkilöt. Keskustelimme myös Porin poliisiasemalla työskentelevän päällystöön kuuluvan ylikomisarion kanssa, joka oli meidän kanssamme samaa mieltä, että opas tulisi pitää mahdollisimman yksinkertaisena ja se tulisi suunnata kenttähenkilöstölle, sillä kentältä saadaan kaikista ajankohtaisinta tietoa.

Seuraavaksi haasteeksi muodostui oppaan tiivistäminen tarpeeksi lyhyeksi ja yksinkertaiseksi. Tavoitteenamme oli tehdä oppaasta tarpeeksi lyhyt, ettei kenenkään tarvitse käyttää aikaa siihen, että löytää oppaasta hakemansa tiedon. Haastavaksi osoittautui opasta tehdessä ohjeiden määrän rajaaminen siten, että opas on kokonaisuudessaan tiivis, mutta oppaassa on yksinkertaisessa muodossa olennaiset ja tärkeimmät ohjeet POTI-järjestelmän perustoimintoihin. Oppaan sisältöä miettiessämme tiedustelimme Porin poliisiaseman kenttähenkilöstöltä, mitä kirjauksia he kokevat tärkeäksi ja mitä ohjeita he omasta mielestään tarvitsisivat eniten. Myös oma kokemuksemme POTIsta ja kenttätoiminnasta oli tärkeää oppaan sisältöä miettiessä.

Haastavaksi ilmeni myös se, miten saamme oppaamme jakeluun kenttähenkilöstölle ja kaikkien tietoon ja käytettäväksi. Salassa pidettävyyden takia oppaan jakaminen henkilöstölle paperisena versiona osoittautuu haasteelliseksi sen takia, koska opas ei saisi missään nimessä päätyä väriin käsiin. Päätimme siis laittaa oppaamme jakeluun ainoastaan sähköisenä versiona sähköpostin välityksellä. Oppaan jakelu sähköpostitse tai muita sähköisiä tiedonjako kanavia pitkin on vielä hieman auki, sillä emme ole saaneet varmuutta siitä, miten tämä jakelu käytännössä toteutuisi. Vaihtoehtoina näemme sen, että jakelu toteutettaisiin esimiesten välityksellä tai siten, että lähettäisimme itse oppaan eteenpäin kenttähenkilöstölle sähköpostitse. Haastavaa näissä jakelutavoissa on se, että koko poliisin henkilöstöllä ja varsinkin kenttähenkilöstöllä on jo valtava määrä olemassa olevia oppaita ja ohjeita. Oman oppaamme erottuminen näiden joukosta voi osoittautua vaikeaksi.

Itse oppaan luominen oli siltä osin haastavaa, että käytimme oppaamme kokoamisessa POTI-järjestelmän koulutusosalustaa. Kirjasimme koulutusosalustalle esimerkkitaipaukset itse, joiden avulla kasasimme oppaan siten, että oppaaseen ei vahingossakaan joudu oikeiden henkilöiden henkilötietoja tai mitään muitakaan yksilöiviä tietoja oikeista tapahtumista tai henkilöistä. Todellisesta POTI-järjestelmästä piti ottaa mallia joidenkin tiettyjen esimerkki kirjausten osalta, jotka eivät kuulu yksittäisen poliisin tehtäviin kirjata.

Yksi suurin haaste opinnäytetyömme tavoitteita ajatellen on se, että POTIn käyttöastetta saataisiin nostettua tällä oppaalla. Kokemuksemme mukaan POTI-järjestelmä koetaan Porin poliisiaseman henkilöstön keskuudessa erittäin monimutkaisena ja vaikeakäyttöisenä järjestelmänä, jonka takia sen käyttöaste on Porissa jäänyt melko pieneksi. Käyttöasteen nostaminen vaatisi sen, että POTI-kirjauksia tehtäisiin, vaikka järjestelmää kohtaan koetaan suurta vastenmielisyyttä. Oppaan laatiminen sekä yksinkertaiseksi että helppolukuiseksi vaatii mielestämme suurta panostusta meidän osaltamme, jotta tähän tavoitteeseen päästäisiin, sillä monesti henkilöstöllä on jo valmiiksi vahvat ennakoajatukset uusia järjestelmiä kohtaan.

3 OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄT JA TAVOITTEET

3.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Ammattikorkeakoulun tutkimuksellisen opinnäytetyön sijaan on mahdollista tehdä toiminnallinen opinnäytetyö. Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla esimerkiksi ammatilliseen käytäntöön suunnattu ohje, ohjeistus tai opastus, kuten perehdyttämisorja, ympäristöohjelma tai turvallisuusohjeistus. (Vilka & Airaksinen 2004, 9.) Meidän opinnäytetyöllemme oli heti aiheen keksimisen yhteydessä selvää, että työmme rakentuisi toiminnallisen opinnäytetyön mukaisesti. Havaitimme POTI-järjestelmän käyttöön liittyvän selkeän ongelman, ja mielestämme järkevästi tehdyllä käyttöoppaalla olisi mahdollista ratkaista tämä havaittu ongelma. Koimme myös järkevimmäksi vaihtoehdoksi hyvän käyttöoppaan tekemisen.

Poliisiammattikorkeakoulun hankkeistettu opinnäytetyö eli tilaustyö tehdään jonkin tahon ehdotuksesta tai pyynnöstä tai ylipäätään käytännön tarpeeseen (Haikansalo & Korander 2020, 10). Esittelimme ideamme Porin poliisiasemalla työskentelevälle rikosylikomisariolle, joka piti aiheestamme. Hän ilmaisi halukkuutensa tilata meidän työmme, sillä hän vahvisti havaitsemamme käytännön ongelman oikeaksi ja piti ideamme tärkeänä.

Toiminnallinen opinnäytetyö rakentuu yleensä produktista eli työn tuotteesta sekä työprosessin vaiheista kertovasta raportista (Haikansalo & Korander 2020, 6). Opinnäytetyömme produktissa kerromme aikaisempaa yksinkertaisemmin ja selkeämmin Porin valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevien POTI-järjestelmän peruskäyttäjien kannalta olennaisimmista toiminnoista ja siitä, miten itse järjestelmää käytetään. Työmme

raporttiosiossa käsitellään POTI-järjestelmään liittyvästä teoriasta, työmme eri vaiheista, ja siitä millä tavalla olemme saaneet lopullisen produktin rakennettua.

3.2 SWOT-analyysi

SWOT-analyysi eli nelikenttäanalyysi on 1960-luvulla Yhdysvalloissa kehitetty strategiatyökalu, jossa strategista asemaa tarkastellaan vertailemalla yrityksen vahvuuksia ja heikkouksia kilpailuympäristön luomiin uhkiin ja mahdollisuuksiin. Työkalun tarkoituksena on tuottaa selkeä kokonaiskuva yrityksen tilanteesta strategisten valintojen tueksi. Termi SWOT tulee englanninkielisten sanojen ensimmäisistä kirjaimista;

- Strengths (vahvuudet)
- Weaknesses (heikkoudet)
- Opportunities (mahdollisuudet)
- Threats (uhat)

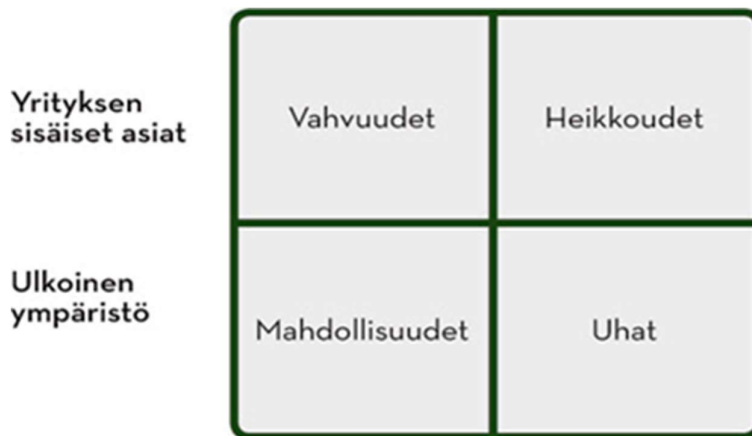
SWOT-analyysin osa-alueissa S (vahvuudet) ja W (heikkoudet) ovat yrityksen tai toiminnan sisäisiä asioita, ja O (mahdollisuudet) ja T (uhat) ovat puolestaan toimintaympäristöön liittyviä ulkoisia asioita. Lähtökohtaisesti sisäiset asiat tässä kontekstissa tarkoittavat tässä ja nyt käsillä olevia asioita, ja ulkoiset asiat tulevaisuudessa eteen tulevia haasteita. (Vuorinen 2013, 88.)

Taulukko 1. Apukysymyksiä SWOT-analyysin tekemiseen (Vuorinen 2013, 89).

Vahvat puolet:	<i>Miten käyttää hyväksi ja vahvistaa?</i>
Heikot puolet:	<i>Miten poistaa, lieventää tai välttää?</i>
Mahdollisuudet:	<i>Miten varmistaa hyödyntäminen?</i>
Uhat:	<i>Miten poistaa, lieventää tai kääntää mahdollisuudeksi?</i>

SWOT-analyysiä eli yrityksen tai organisaation vahvuuksien, heikkouksien, mahdollisuuksien ja uhkien arvioimista voidaan käyttää moniin eri tarkoituksiin. SWOT-analyysin kohteena voi olla tekijän oma toiminta koko laajuudessaan, oman toiminnan tai jonkin tuotteen tai palvelun asema ja kilpailukyky tai vaihtoehtoisesti jonkin kilpailijan toiminta ja kilpailukyky. SWOT-analyysissä on kuitenkin tärkeää selkeästi rajata se, mitä

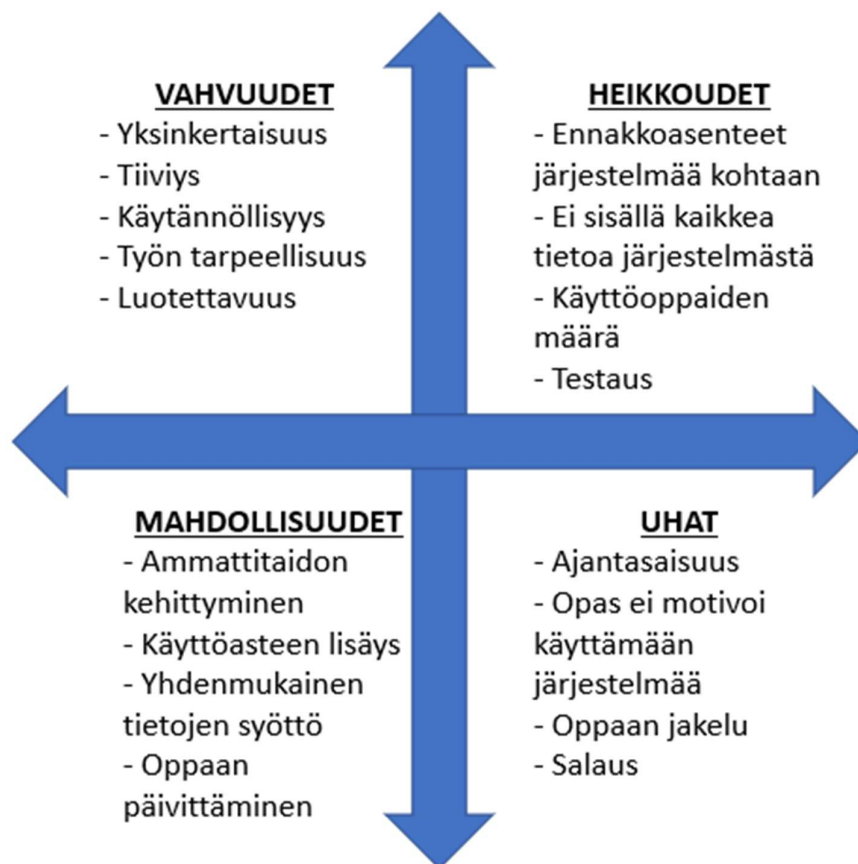
kulloinkin arvioidaan. SWOT-analyysin perusteella voidaan tehdä erilaisia päätelmiä siitä, miten vahvuuksia voidaan käyttää hyväksi, miten heikkoudet pystytään muuttamaan vahvuuksiksi, miten tulevaisuuden mahdollisuuksia hyödynnetään ja miten havaittuja uhkia vältetään. Päätelmien avulla saadaan toimintasuunnitelma siitä, mitä kullekin asialle voi tehdä. (Lindroos & Lohivesi 2010, 219–220.) Vuorisen mukaan SWOT-analyysin varsinainen tarkoitus on tuottaa ensin analyysia ja analyysin jälkeen valintoja ja toimintasuunnitelmia (Vuorinen 2013, 89). Alla on kuvattu SWOT-analyysin nelikenttä sen perusmuodossa.

Kuva 1. SWOT-analyysi eli toiselta nimeltään nelikenttäanalyysi (Vuorinen 2013, 89).

3.3 SWOT-analyysikaavio

Seuraavana esittelemme tekemämme SWOT-analyysikaavion (kuva 2) opinnäytetyöstämme. Olemme havainnollistaneet edellisen kappaleen mukaisesti opinnäytetyöhömmme liittyvät vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet sekä uhat. Olemme hyödyntäneet näitä SWOT-analyysista saatuja tuloksia ja johtopäätöksiä opinnäytetyömme tekemisessä.

Kuva 2. SWOT-analyysi opinnäytetyömme produktista.

3.4 SWOT-analyysin johtopäätökset

Olemme pyrkineet rakentamaan käyttöoppaasta mahdollisimman yksinkertaisen ja helpokäyttöisen. Opas on rakennettu siten, että se etenee loogisessa järjestyksessä kohta kohdalta eteenpäin siten, että oppaan käyttäjälle ei jää epäselväksi, mitä seuraavaksi täytyy tehdä. Olemme opasta tehdessä pyrkineet hyödyntämään olemassa olevaa tietoa ja teoriaa käyttöohjeen laatimisesta, jota käymme myös työssämme seuraavan pääotsikon alla läpi.

Opas on kuvitettu ja kuvia on käytetty havainnollistamaan järjestelmän eri toimintoja. Kuvien alle on tekstikenttiin kirjoitettu, mitä seuraavaksi tehdään ja merkattu painikkeet nuolin ja muina muotoina selkeästi havaittavaksi. Oppaassamme olemme yrittäneet keskittyä ainoastaan mielestämme niihin olennaisiin asioihin, joita koemme kenttähenkilöstön tarvitsevan tietää järjestelmästä. Tarkoituksenamme on ollut tehdä oppaasta mahdollisimman tiivis sekä nopealukuinen.

Oppaamme on myös pyritty otsikoimaan siten, että oppaasta on helppo löytää etsimänsä kohta ja tarvittaessa tarkistaa jokin tietty asia nopeasti. Mielestämme tässä kappaleessa mainitsemamme seikat tekevät oppaasta erittäin käytännöllisen kenttätyössä työskenteleville henkilöille.

Työn tarpeellisuutta arvioidessa kävimme esittämässä ideamme työstä Porin poliisiasemalla työskentelevälle päällystään kuuluvalle henkilölle, joka ole meidän kanssamme samaa mieltä, että tällaista käyttöopasta tarvittaisiin. Kyseinen henkilö päätti tehdä työstämme tilauksen Porin poliisiaseman valvonta- ja hälytyssektorin henkilöstön käyttöön. Työmme käy normaalin Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyötarkastusprosessin lisäksi myös tarkastettavana Poliisihallituksessa sekä Lounais-Suomen poliisilaitoksen oikeusyksikössä. Tämän vuoksi on hyvin epätodennäköistä, että työssämme olisi asiavirheitä.

Työharjoittelun aikana tekemämme havainnot ja keskustelut henkilöstön kanssa liittyen järjestelmään ovat olleet mielestämme melko negatiivissävytteisiä ja olemme saaneet sen kuvan, että järjestelmää pidetään vaikeakäyttöisenä. Myös kynnys aloittaa järjestelmän käyttö ja opetella järjestelmän käyttämistä on ollut korkea. Heikkoutena näemme tämän siksi, koska koemme, että ennakoasenteen järjestelmää kohtaan ovat hyvin negatiiviset eikä oppaamme itsessään muuta näitä ennakoasenteita.

Oppaastamme olemme pyrkineet tekemään mahdollisimman tiiviin ja tämän takia olemme myös joutuneet karsimaan joitakin tietoja pois oppaasta. Tiiviiseen oppaaseen on vaikea sisällyttää kaikkea mahdollista ja kaikkiin kysymyksiin on mahdoton tämän kaltaisella oppaalla vastata. Tarvittaessa näitä tietoja on kuitenkin saatavilla muista lähteistä.

Työmme heikkoutena koemme myös sen, että poliisilla on olemassa erilaisia ohjeita ja oppaita valtava määrä ja yksittäisen työntekijän on vaikea olla tietoinen kaikista mahdollisista saatavilla olevista ohjeista ja oppaista. Pyrimme kuitenkin oppaan tehokkaalla jakelulla minimoimaan tätä mahdollisuutta. Meillä ei myöskään ole ollut mahdollisuutta testauttaa oppaamme toimivuutta kenelläkään vaan olemme joutuneet arvioimaan oppaamme toimivuutta itsenäisesti. Oma järjestelmän käytön osaamisemme heikentää tätä arviointikykyä mielestämme oleellisesti.

Koemme työmme mahdollisuutena oman ammattitaitomme kehittämisen lisäksi sen, että yksittäinen työntekijä voi oppia opasta käyttämällä käyttämään järjestelmää itsenäisesti ilman oppaamme apua. Vaikka järjestelmä on hieman monimutkainen käyttää sellaiselle henkilölle, joka ei ole käyttänyt tietoteknisiä laitteita tai järjestelmiä paljon, koemme

kuitenkin, että jokaisella on mahdollisuus muistin varaisesti oppia käyttämään järjestelmää. Siihen oppaan avulla on mielestämme hyvät mahdollisuudet.

Suurimpana mahdollisuutena näemme oppaassamme sen, että se laskisi kynnystä käyttää järjestelmää ja täten nostaisi sen käyttöastetta. Käyttöasteen lisäys tuottaisi taas koko muulle henkilöstölle lisää käytettävissä olevaa tietoa ajankohtaisista tapahtumista ja asioista. Kaikki opasta käyttävät työntekijät syöttäisivät tietoja samalla tavalla ja tällä lisättäisiin järjestelmän helppokäyttöisyyttä. Esimerkiksi nopea tiedon hakeminen järjestelmästä voisi helpottaa tämän takia. Järjestelmästä tietoja selatessa mahdollisesti helpottuisi myös erilaisten tietojen tunnistus.

Koemme myös, että oppaamme on helposti päivitettävissä ajantasaiseksi sen ollessa sähköisessä muodossa, mikäli tulevaisuudessa järjestelmään tulee jotakin muutoksia tai järjestelmän käyttöön liittyvä ohjeistus muuttuu.

Uhkana koemme kuitenkin sen, että järjestelmä päivittyy tai sen ohjeistuksiin tulee jotakin muutoksia ja opasta ei päivitetä ajantasaiseksi. Kyseessä on suhteellisen uusi järjestelmä ja oletammekin, että järjestelmä ei pysy täysin samanlaisena tulevaisuutta ajatellen. Työmme heikkoutena koimme sen, että ennakoasenteet järjestelmää kohtaan ovat negatiiviset. Uhkana tätä ajatellen koemme sen, että oppaamme ei motivoi henkilöstöä käyttämään järjestelmää eikä oppaamme nostaisi sen käyttöastetta. Toivomme kuitenkin, että opas motivoisi henkilöstöä käyttämään järjestelmää oppaamme tiiviyn ja yksinkertaisuuden takia.

Koska oppaamme tulee olemaan salassa pidettävä, sen jakelussa voi ilmetä joitain ongelmia. Oppaan salassa pidettävyys vaikuttaa myös siihen, millä tavalla oppaan sisältöä voi käsitellä ja missä sitä voidaan säilyttää. Tämä taas vaikuttaa siihen, kuinka helposti saatavilla opas on, kun sitä haluttaisiin käyttää. Aikaisemmin mainitsemamme heikkous siitä, että poliisilla on valtavasti oppaita ja ohjeita käytössä, voi myös negatiivisesti vaikuttaa siihen, kuinka moni työntekijä edes lukee opastamme, vaikka itse jakelu olisikin onnistunut.

4 KÄYTTÖOPAS

4.1 Käyttöohjeen laatimisen teoriaa

Ohjeen tai oppaan laatijan on tärkeää pitää mielessä, että laadittavan produktin tulisi pitää yllä kärsimättömänkin lukijan mielenkiinto. Ohjeessa tulee esittää ohjeistettava asia

kirkkaasti ja selittää täsmällisesti kaikki, mitä lukijan tarvitsee tietää kyetäkseen etenemään vaiheesta toiseen. Ihmisillä on usein taipumus ryhtyä heti toimeen ja luottaa omiin tietoihinsa ja taitoihinsa, ja jättää ohjeet lukematta. Ohjeen merkittävämpiä tavoitteita onkin saada lukija ylipäättään lukemaan ohjeet. (Kauppinen, Nummi & Savola 2006, viitattu teoksessa Hoivala 2009, 10.)

Hyvällä käyttöohjeella tietojärjestelmän käytettävyydestä saadaan mielekkäämpää ja samalla säästetään käyttäjän aikaa saavuttaa nopeammin haluamaansa lopputulokseen (Hoivala 2009, 10).

Käyttöohjetta laadittaessa on huomioitava sille tarkoitettun käyttäjän näkökulma. Hyvä ohje on rakenteeltaan selkeä ja loogisesti etenevä sekä helposti ymmärrettävä. Käyttäjän on voitava löytää tarvitsemansa tieto ohjeesta nopeasti ja vaivattomasti siinäkin tilanteessa, jossa tälle riittää vain jokin tietty käyttöön liittyvän seikan löytäminen. (Nykänen 2002, 50.) Hyvä otsikointi, luettelointi ja kuvitus auttavat käyttäjää löytämään tarvittua tietoa (Alasilta 1999, viitattu teoksessa Hoivala 2009, 15).

Käyttöohjeissa kuvitus on yleensä keskeisessä roolissa. Kuvitetun käyttöohjeen ehdottomana vaatimuksena on, että kuvat ja teksti muodostavat yhdessä loogisen, selkeän ja ennen kaikkea ristiriidattoman kokonaisuuden. On myös tärkeää, että kuvissa ei ole enempää tietoa kuin ymmärtämisen ja käyttäjän toiminnan kannalta on välttämätöntä. (Nykänen 2002, 51–52.)

Tekstin tai käyttöohjeen käytettävyyttä syntyy sen silmäläilyvyydestä, luettavuudesta, juonellisuudesta, lukemisen ohjauksesta, jäsentelystä, rakenteesta sekä motivaatiosta. Juonellisuutta voidaan hyödyntää käyttöohjeessa esittämällä siinä olevat asiat loogisesti etenemällä, jolloin helpotetaan lukijaa yhdistämään asioita toisiinsa ja lukemaan ohjetta eteenpäin. (Alasilta 1999, viitattu teoksessa Hoivala 14–15.)

Käyttöohjetta tehdessä olemme pyrkineet toimimaan yllä mainittuja viittauksia mielessä pitäen. Käytännössä tämä toteutuu oppaassamme siten, että käymme kohta kohdalta läpi järjestelmän käyttöä loogisessa järjestyksessä. Olemme myös kuvittaneet oppaan esimerkki tapauksilla, joita on mielestämme helppo ja mukava seurata järjestyksessä. Koimme kuvituksen kaikista tärkeimpänä osana, sillä ilman kuvia opasta olisi äärimmäisen vaikea seurata. Kuviin olemme lisänneet myös erilaisia nuolia ja muotoja vielä selkeyttämään sitä, mistä käyttäjän täytyy painaa ja missä vaiheessa. Olemme otsikoineet kaikki eri oppaan ohjeistukset ja oppaassamme on sivunumeroitu sisällysluettelo, jonka avulla käyttäjä tietää, miltä sivulta eri ohjeet alkavat.

Olemme pyrkineet oppaan tiiviydellä ja selkeydellä varmistamaan, että oppaasta olisi mahdollisimman helppo löytää etsimänsä tieto. Lähtökohtana koko opinnäytetyölle oli se, että teemme tiiviin ja helppolukuisen oppaan sellaiselle osalle henkilöstöstä, jotka eivät vielä järjestelmää osaa käyttää ja heille, jotka sitä mielestämme eniten tarvitsevat.

Käyttöoppaaseen pyrimme sisällyttämään mahdollisimman vähän niin sanottua teoriaa. Mielestämme tällaisen käyttöoppaan tarkoituksena ei ole perehdyttää käyttäjänsä ymmärtämään teoreettista pohjaa järjestelmän takana, vaan opettaa käyttäjää käyttämään järjestelmää tehokkaasti ja oikeaoppisesti. Luulemme myös, että ylimääräisen teoria osuuden lisääminen käyttöoppaan sisältöön pelästyttäisi uudet sekä järjestelmää vastaan olevat käyttäjät helposti pois. Pyrimme tällä laskemaan kynnystä avata opas ja ottaa se käyttöön POTI-järjestelmään kirjauksia tehdessä.

Ulkoasullisesti halusimme tehdä käyttöoppaasta mahdollisimman mieluisen katsella, ja tähän liittyy mielestämme myös se, että se ei sisällä turhan paljon tekstiä vaan oppaassa ohjeistetaan kuvin ja muodoin pitkien tekstien sijasta. Oppaaseemme oli silti pakko sisällyttää jokin määrä myös teoriaan viittaavaa tekstiä, sillä kaikkien kirjattavien tietojen osalta käyttäjät eivät välttämättä osaa tunnistaa, mitä tietyt asiat tarkoittavat. Tekstiosuudet pyrimme sijoittamaan oppaaseen myös siten, että ne olisivat helposti luettavissa.

4.2 Oman produktin vertaus Microsoft Dynamics CRM -järjestelmän käyttöohjeeseen

Käyttöopasta aloitellessamme tarkastelimme myös muita käyttöoppaita ja ohjeita ja arvioimme niiden perusteella, minkä tyyllisen käyttöoppaan haluaisimme tehdä. Mistään käyttöoppaasta emme suoraan ottaneet mallia, mutta vaikutteita olemme saaneet monesta eri oppaasta.

Halusimme käyttää Visa-Matti Uimosen opinnäytetyönä laatimaa Microsoft Dynamics CRM- järjestelmän käyttöohjetta (2016, liite 1) vertailun kohteena opinnäytetyössämme ja peilata sitä omaan käyttöoppaaseemme. Uimosen käyttöohje vastaa hyvin pitkälti sen kaltaista käyttöohjetta, joka meidänkin on tarkoitus tehdä. Uimosen käyttöopas on tarkoitettu helpottamaan tietyn järjestelmän käyttöä ja myös tämän takia valitsimme kyseisen työn vertailun kohteeksi. Tämän vertailun tarkoitus on arvioida omaa työtämme ja sen lisäksi myös kriittisesti arvioida mielestämme parannettavia kohtia Uimosen työssä ja ottaa nämä seikat huomioon omaa opastamme laatiessa. Uimosen työtä emme kuitenkaan täysin voi arvioida, koska emme ole itse käyttäneet kyseistä järjestelmää eikä meillä ole tähän mahdollisuutta.

Uimonen on selkeästi heti oppaan alussa ilmoittanut työn otsikoinnilla ja sisällysluettelolla, mistä käyttöohjeessa on kysymys. Sisällysluettelon tärkeys korostuu silloin, kun käyttäjä etsii tiettyä kohtaa oppaasta. Uimonen on sisällyttänyt työhönsä paljon väliotsikoita, joista on helppo tarkastella se, mitä kohtia käsitellään missäkin. Tarkoituksenamme oli myös laatia oppaaseemme selkeä aloitus ja selkeä sisällysluettelo. Emme kuitenkaan pitänyt oppaassamme sitä olennaisena, että jokainen pääotsikon alainen vaihe olisi väliotsikoitu erikseen. Mielestämme meidän laatimamme oppaan kaltaisessa ohjeessa se saattaisi sekoittaa käyttäjää heti aluksi, kun hän näkee kaikki eri väliotsikot heti oppaan avattuana.

Mielestämme Uimosen työssä olisi hyvä olla heti aluksi järjestelmään kirjautuessa näkyvä aloitusnäkyvä havainnollistamassa sitä, miltä järjestelmä näyttää sinne ensimmäisen kerran kirjautuessa. Itse koimme tärkeänä sen, että aloitusnäkyvä on näkyvillä eri kirjausohjeiden aluksi juuri sen takia, että käyttäjän ei tarvitse arpoa sitä, mistä mihinkin eri näkymään järjestelmässä pääsee. Uimonen ei myöskään käytä kaikissa eri kohdissa kuvia tekstin lisäksi, jonka itse koemme laskevan oppaan seurattavuutta.

Mielestämme Uimosen tekniikka kirjata ohjeistus tiettyyn kuvaan liittyen ennen kuvaa on toimiva hänen ohjeessaan. Mietimme tätäkin asiaa itse, mutta päädyimme siihen, että mielestämme käyttäjän on hyvä nähdä ensin kuva, jolloin hän voi heti verrata omaa näkymäänsä oppaassa näkyvään kuvaan ja tämän tarkastettuaan olevan samanlainen, voi hän jatkaa oppaan seuraamista loogisessa järjestyksessä. Emme kuitenkaan väitä, etteikö Uimosen käyttämä tekniikka voisi olla yhtä toimiva kuin omamme.

Uimonen käyttää ohjeessaan muotoja kuvien päällä havainnollistamaan, mistä hänen tekstissään mainitsemat eri kohdat järjestelmästä löytyvät. Mielestämme tämä on erittäin toimiva ja hyvä tekniikka käyttöoppaissa yleisesti ottaen. Omaan oppaaseemme päätimme ottaa käyttöön vielä nuolia osoittamaan tekstistä kyseessä oleviin painikkeisiin ja kohtiin vielä muotojen lisäksi havainnollistamaan mistä kyseessä olevat painikkeet ja kohdat löytyvät. Omasta mielestämme tämä entisestään helpottaa käyttäjän sujuvaa oppaan käyttöä.

Uimosen työssä on hyvää myös se, että ohjeen sivut eivät ole mielestämme ahdattu liian täyteen vaan niissä on tarpeeksi selkeästi esillä se, mitä asiaa käydään läpi. Omassa oppaassamme pyrimme myös tähän, mutta halusimme kuitenkin näyttää käyttäjälle koko näkymän järjestelmästä, joka omalta osaltaan tuo sivuille melko paljon täytettä.

Mielestämme väliotsikot ja tekstissä olevat sanat, jotka viittaavat järjestelmässä oleviin painikkeisiin olisi hyvä olla tummennettuna tai alleviivattuna. Toimimme itse näin opasta laatiessamme selkeyttääksemme käyttäjän oppaan käyttökokemusta.

Joissain kohdissa koemme, että Uimosen ohjeessa tietyt asiat olivat epäselvästi esitetty, sillä ympyröintejä saattoi olla kuvissa hieman liikaa. Myös jotkin ohjeessa olevat kuvat olivat hieman huonolaatuisia, joka mielestämme laskee käyttäjän käyttömukavuutta. Yritimme itse luoda oppaamme siten, että kaikista oppaassa olevista kuvista saisi hyvin selvää ja niistä jopa voisi ottaa mallia kirjauksia tehdessä. Pyrimme myös siihen, että kuvioita ja nuolia ei olisi yhden kuvan kohdalla liian paljon. Uimosen ohjetta arvioidessa emme kuitenkaan voi testata ohjeen käytettävyyttä alussa mainittujen seikkojen vuoksi, joten emme osaa sanoa, onko tässä kappaleessa mainituista seikoista haittaa ohjetta käyttäessä.

Omassa työssämme pyrimme siihen, että oppaassamme olisi mahdollisimman vähän tekstiä ja siihen, että tekstit tukisivat kuvia eikä siten, että kuvat tukisivat tekstiä. Koemme tämän tekniikan käyttäjälle kaikista mukavimpana tapana sen takia, koska omasta mielestämme kuvien kautta oppaita on yleisesti kaikista helpoin seurata.

5 POTI-JÄRJESTELMÄN KÄYTTÖOPAS

5.1 POTI-järjestelmästä yleisesti

POTI-järjestelmä on Poliisin VITJA-hankkeen tuottama osajulkaisu. Tiedustelujärjestelmän käyttöönotto tapahtui joulukuussa 2018. POTI-järjestelmän tavoitteena on rikosten jälkikäteisen selvittämisen sijaan kyetä entistä paremmin ehkäisemään, estämään ja paljastamaan kansalaisten turvallisuutta uhkaavaa toimintaa. Tiedustelujärjestelmä kokoaa yhteen paikkaan sellaisen tiedon, joka saattaa johtaa esitutkintaan. POTI-järjestelmän käyttäjiä ovat kaikki poliisit sekä rikostorjunnan- ja tiedustelutoimintaa suorittavat Tullin, Rajavartiolaitoksen sekä Puolustusvoimien henkilöstö. (Poliisihallitus 2018.)

POTI-järjestelmän keskeisiä ominaisuuksia ovat:

1. Yksi yhtenäinen tallennusjärjestelmä kaikelle sille tiedolle, jota voidaan kerätä, tallentaa ja käsitellä ennen esitutkinnan aloituskynnystä.
2. Tehostaa ennalta estävää ja paljastavaa kyvykkyyttä.
3. Järjestelmä noudattaa tietosuojan vaatimuksia erityisesti tiedon luottamuksellisuuden, eheyden ja saatavuuden suhteen. (Poliisihallitus 2018.)

POTI-järjestelmässä käytettävät tietoryhmät:

1. Havaintotiedot PolHeTiL2:2§3 mom. kohta 11

- *Poliisimiesten havaitsemia tai poliisille ilmoitettuja tietoja sellaisista tapahtumista tai henkilöistä, joiden voidaan olosuhteiden taikka henkilön esittämien uhkausten tai henkilön muun käyttäytymisen vuoksi perustellusti arvioida liittyvän rikolliseen toimintaan.*

2. Tiedustelun asia PolHeTiL2:2§3 mom. kohta 1c

- *Esimerkiksi kirjattujen havaintotietojen jatkojalostaminen sen selvittämiseksi ja arvioimiseksi pitääkö asiassa aloittaa esitutkinta.*

3. Tiedotustieto 22.8.2003/761 PolLHetL 2§3 mom. kohta 8

- *Valvonnan suuntaamiseksi poliisin tallettamia tietoja, joista on asian kiireellisyyden, vaaratilanteen, rikosten ennalta estämisen, omaisuuden omistajalleen palauttamisen tai tutkinnallisten syiden vuoksi tarpeen erityisesti tiedottaa.*

4. ESPA, Estävän ja paljastavan toiminnan tietoryhmä (ent. Epäiltyjen tietojärjestelmä Epri) PolHeTiL2:4§

- *Voi sisältää poliisilain 1:1§n 1 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi hankittuja rikostiedustelu-, tarkkailu- ja havaintotietoja henkilöistä, joiden on syytä epäillä; syyllistyvän tai syyllistyneen rikokseen, josta saattaa seurata vankeutta; tai myötävaikuttavan tai myötävaikuttaneen rikokseen, josta saattaa seurata enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta, tai huumausaineen käyttörikokseen. (Poliisihallitus 2018.)*

POTI-järjestelmän toiminnalliset näkökulmat:

Poliisitoimintaa tukeva tieto saadaan keskitetysti yhteen paikkaan ja voidaan näin paremmin tunnistaa alkavia; rikossarjoja, teko- ja toimintatapoja, ilmiöitä sekä havaita huolta-aiheuttavia ja kohdennetun väkivallan riskihenkilöitä. Tieto on yhdessä järjestelmässä paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Tukee erinomaisesti poliisin strategiaa rikosten torjumiseksi ja ennalta estämiseksi; massarikollisuus, liikkuva rikollisuus, ilmiöt (esim. valepoliisit). (Poliisihallitus 2018.)

5.2 POTI-oppaan laatimiseen käytetty aineisto ja sen kerääminen

Oppaan laatimiseen käytetty aineisto on käytännössä kokonaisuudessaan salassa pidettävää. Poliisilla on monenlaisia oppaita ja ohjeita käytössään, ja niihin peilaten olemme rakentaneet myös tämän meidän oppaamme. Oppaaseen sisällytettävät asiat ovat sellaisia, joita olemme

työharjoittelussamme omien havaintojemme perusteella huomanneet, ja mitä meille on muiden virassa olevien konstaapelien toimesta kerrottu.

5.3 POTI-oppaan julkisuus ja salassapito

Opinnäytetyömme aiheena on poliisissa käytettävä tietojärjestelmä, jolloin työssämme lähtökohtaisestikin korostuu julkisuuskysymykset ja salassapitomerkinnot. Nämä asiat ovat myös nousseet yhdeksi suurimmista työmme tekemisen haasteiksi. POTI-järjestelmän tuoreus on osaltaan näkynyt myös siinä, että sitä on päivitetty ominaisuuksiltaan hyvinkin paljon järjestelmän jalkauttamisen jälkeen, joten meidän on täytynyt olla koko työprosessin ajan todella tarkkana siitä, mitä voimme tiedustelujärjestelmään liittyen käsitellä. Tämän seikan vuoksi olemme olleet yhteydessä yhteen POTI-järjestelmän valtakunnalliseen pääkäyttäjään, ja hänen kauttaan selvittelyt julkisuuskysymyksiä.

Olemme alusta asti pyrkineet siihen, että vähintäänkin työmme kirjallisuusosio olisi julkinen. Kuitenkin työmme produkti eli POTI-järjestelmän käyttöopas ei ole julkinen, vaan se menee ainoastaan Porin poliisilaitoksen käyttöön. Käyttöoppaan salassapitomerkinnot tulevat Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 5 kohdan (21.8.2020/622) mukaisesti. Poliisin, Rajavartiolaitoksen, Tullin, vankeinhoitoviranomaisen ja Maahanmuuttoviraston taktisia ja teknisiä menetelmiä ja suunnitelmia koskevia tietoja sisältävät asiakirjat ovat salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi rikosten ehkäisemistä ja selvittämistä tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tai rangaistuslaitoksen järjestyksen ylläpitämistä.

5.4 POTI-oppaan jakelumuodot ja jakelun toteutus

Työmme jalkauttaminen lähtee liikkeelle siitä, että sovimme työn tilaajan kanssa tavan, jolla saamme järkevästi ja turvallisesti jalkautettua työmme. Huomioiden myös vallitseva koronatilanne, joka omalta osaltaan on aiheuttanut poikkeusjärjestelyjä poliisiasemalla työskentelyyn.

Oppaan salassa pidettävyyden vuoksi meidän on oltava hyvinkin tarkkoja jakelun toteuttamisessa. Oma ajatuksemme työmme jakelusta on sellainen, että oppaamme jakelu ja säilytys tapahtuu sähköisessä muodossa, joka käytännössä voidaan toteuttaa esimerkiksi lähettämällä salatulla sähköpostiviestillä opas kaikille valvonta- ja hälytyssektorilla työskenteleville konstaapeleille. Oppaan ollessa sähköisessä muodossa, siihen on huomattavasti kattavammat käyttömahdollisuudet, kun sen saa auki kaikkialla, missä on turvattu verkkoyhteys. Tällä tavalla voidaan varmistua myös siitä, että oppaamme ei

vahingossakaan päädy väärin käsiin. Oppaan jalkauttamisvaiheessa meidän täytyykin pitää huoli, että jokainen oppaan käyttöönsä saava konstaapeli saa ja ymmärtää oppaan luonteen, sekä sen millä tavalla ohjetta hyödynnetään tietoturvallisesti.

6 TIEDOTTAMISEN JA TIEDONKULUN MERKITYS

6.1 Tietojohtoinen poliisitoiminta

Yleisesti ottaen tietojohtoisella poliisitoiminnalla tarkoitetaan rikollisuuteen sekä siihen vaikuttavien tekijöihin liittyvän tiedon ja informaation keräämistä ja tämän saadun tiedon analysointia hyödynnettävään muotoon. Analysoimalla tietoa siitä saadaan viranomaisen käyttöön soveltuvaa tietoa. Tätä saatua tietoa on tarkoitus hyödyntää uhkakuvien luomisessa sekä taktisen ja strategisen toiminnan kehittämisessä ja suunnittelussa. (Carter 2013, viitattu teoksessa Pitkänen 2017, 11.) Ratcliffen mukaan tietojohtoinen poliisitoiminta korostaa rikosanalyysin ja rikostiedustelun merkitystä objektiivisessa päätöksenteossa, jossa etusijalle asetetaan rikollisuudelle usein altistuvat kohteet eli ns. hot spotit, toistuvasti rikoksien uhriksi joutuvat, rikolliset sekä rikollisryhmät. Tämän kaltaisella kohdentamisella pystytään vaikuttamaan rikollisuudesta aiheutuvien haittavaikutuksiin määrään, sekä häiriöiden ennaltaehkäisemiseen strategisen ja taktisen toiminnan avulla. (Ratcliffe 2016, 66.) Tämän päivän suomalaisessa poliisitoiminnassa tietojohtoisuus on merkittävässä roolissa, ja se näkyy organisaation jokaisella tasolla päivittäin. Esimerkkejä siitä miten tietojohtoisuus näkyy käytännössä, on mm. erilaiset palaverikäytännöt, käskynjaot, tiedotteet ja raportit, jotka ovat hyvin vahvasti läsnä aina ylimmästä päällystöstä ruohonjuuritasolle. Nykyään poliisin strategiset ja taktiset toiminnot perustuvat vahvasti tietojohtoisuuteen, ja se näkyy etenkin siinä, että kaikkeen tekemiseen on selkeät syyt ja perusteet miksi jotakin tehdään niin kuin sitä tehdään.

Tietojohtoiselle poliisitoiminnalle on myös olemassa ns. suomalainen malli, jossa korostetaan järjestelmällisesti kerättyä ja analysoitua tietoa, jota jalostetaan käytettäväksi poliisitoiminnan suunnitteluun, ohjaukseen ja johtamiseen. Tietojohtoisuuden ajatusta hyödyntämällä pyrkimyksenä on varmistaa se, että poliisin toiminta olisi perusteltua ja tavoitteellista sekä hyvin johdettua. Tavoitteena on siis muodostaa kattavaa analysoitua rikostiedustelutietoa yhdistämällä saatu tieto rikosanalyseista, rikosten tekotavoista sekä rikollisten käyttäytymisestä. Jotta tiedustelutieto olisi mahdollisimman kattavaa on tarkoituksen mukaista yhdistellä eri puolilta saatu sekä jo olemassa oleva tieto

kokonaisvaltaiseksi kokonaisuudeksi. Tämä tarkoittaa sitä, että poliisilla olevaa tietoa, poliisihallinnon ulkopuolista tietoa ja aikaisemmin mainittua rikostiedustelutietoa yhdistetään. Tämän kaltaista analysoitua tietokokonaisuutta hyödyntämällä poliisin toiminnassa pyritään vaikuttamaan rikollisuuteen ennalta estämällä sekä vähentämällä sitä. Samalla myös pyrkimyksenä on häiritä rikollista toimintaa ennakoimalla tulevia tapahtumia ja ilmiöitä toimintaympäristössä. (Pawli 2010, viitattu teoksessa Pitkänen 2017, 11.)

Hakaniemi toteaa Pro Gradu -tutkielmassaan, että tietojohdoinen poliisitoiminta Suomessa tulisi ymmärtää päätöksentekijän ja tiedontuottajan välisenä yhteistyönä, jossa toimintaa ohjaavat ja määrittävät poliisiorganisaation kokonaisvaltaiset tavoitteet. Tavoitteiden toteuttamiseksi tulisi luoda yhteinen ja objektiivinen päätöksentekomateriaali, joka toimitetaan eri päätöksentekotasoihin. Päätöksen teolla määritellyt toimenpiteet voidaan siirtää tehokkaan johtamisjärjestelmän avulla operatiiviselle tasolle koordinoituna toimintoina. (Hakaniemi 2012, 44.) Pyrimme työllämme vaikuttamaan nimenomaan näihin tämän kappaleen alussa mainittuihin tiedontuottajiin. Saamalla kerättyä entistä enemmän tietoa toimintaympäristöstä sekä siellä tapahtuvista ilmiöistä ja tapahtumista, pystytään tarjoamaan päätöksentekijälle ja johtotasolle entistä parempia työkaluja resurssien sekä toiminnan kohdentamiseen oikein ja oikea aikaisesti.

Hakaniemen mukaan tiedustelutoiminta sinällään mielletään ammatti- ja taparikollisuuden torjumiseen liittyväksi tiedon hankkimiseksi. Yleisellä tasolla tietoon perustuva poliisitoiminta sisältää ajatuksen siitä, että jokainen poliisimies on osana tietoketjua. Yksittäinenkin poliisin tekemä havainto tai saatu tieto ulkona liikkeessa saattaa olla merkitykseltään ratkaiseva jollekin toiselle poliisiviranomaiselle toisessa asiayhteydessä. Tämän vuoksi koko poliisiorganisaation osallistuminen tehtävään tiedustelutyöhön auttaa päivittäistä poliisitoimintaa sekä sen johtamista. Tiedonkulkua varten tarvitaan toimivat ja luotettavat järjestelmät, jotka mahdollistavat hyvän tiedonkulkuprosessin. (Hakaniemi 2012, 44.) Edellä viitatussa kappaleessa korostuu hyvin se, miksi olemme lähteneet työtämme tekemään. POTI-järjestelmä tarjoaa alustan tehtyjen havaintojen kirjaamiselle, jolloin kentällä havaittuja tietoa tallentuu muuallekin kuin pelkästään konstaapelin oman muistin varaan. Tämä on myös yksi niistä pääsyyistä, miksi järjestelmässä on meidän näkemysmme mukaan valtaisa potentiaali. Parhaimmassa tapauksessa tehdystä ja kirjatusta havainnosta voi toinen työtään tekevä poliisi hyötyä omaa asiaansa ratkaistaessa. Se, että mahdollisimman moni osaisi käyttää järjestelmää palvelee isossa kuvassa koko organisaatiota, sillä kyseessä on valtakunnallinen järjestelmä.

6.2 Tiedustelu ja rikostiedustelu

Yleismaailmallisesti tiedustelun mielletään käsitteenä tarkoittavan eri tietolähteistä järjestelmällisesti kerättävää tietoa, tallentamista ja käsittelyä. Kerätty tieto (data) muuttuu tiedustelutiedoksi (informaatio), kun tieto on käsitelty ja sille on annettu merkitys (analysointi). Tiedustelu on siis systemaattista ja eritoten kohdennettua tiedonhankintaa, joka myös edellyttää sitä suorittavalta viranomaiselta lainmukaista toimivaltasäännöstä. Tiedustelun käynnistävä tapahtuma tai tieto ei vielä itsessään sisällä perusteltua epäilyä tapahtuvasta tai tapahtuneesta rikoksesta, vaan se sisältää sellaisia seikkoja, joista asiaa tarkasti arvioiva henkilö voi perustellusti päätellä johtavan rikokseen tai vaaran tilaan. (Poliisin kybertoimivaltuudet 2015, 9.) Tiedustelun voidaan Hakaniemen mukaan katsoa tarkoittavan organisaation toiminnassa tarvittavan tiedon keräämistä, analysointia ja tulkintaa, sekä näiden avulla tehtyjen johtopäätöksien jakamista päätöksenteon pohjaksi. Tiedustelun voidaan pitää onnistuneena, jos ajallisesti, määrällisesti ja laadullisesti validi tieto on pystytty keräämään, sen merkitys on kyetty analysoimaan oikein, ja analyysi on pystytty välittämään sellaiselle taholle, joka siitä hyötyy. (Hakaniemi 2012, 53.) Poliisin tiedustelujärjestelmä POTI onkin juuri sellainen työkalu, jolla omalta osaltaan vastataan tähän edellä mainittuun asiaan. Järjestelmä on luotu sitä varten, että poliisin päivittäin tekemiä havaintoja ja tietoja voidaan tallettaa johonkin pysyvämpään muotoon, kuin pelkästään konstaapelin omaan muistiin. Samalla järjestelmään tallennettu tieto voi parhaimmillaan palvella valtakunnallisesti poliisia, missä päin Suomea tahansa. Konstaapelin muistin varassa olevaa tietoa ei mitenkään voi kauhean moni poliisiviranomainen hyödyntää, vaan monesti tieto jää väijäämättä oman poliisiaseman tietouteen tai jopa pelkästään konstaapelin lähimpien työkollegoiden pariin.

Rikostiedustelu voidaan puolestaan määritellä poliisiorganisaation toiminnassa tarvitseman tiedon keräämiseksi, käsittelemiseksi, arvioinniksi, luokitteluksi ja uudelleen järjestelemiseksi käyttämällä hyväksi kaikkia mahdollisia käytössä olevia tietolähteitä. Laaja-alaisesti katsottuna rikostiedustelun voidaan katsoa olevan koko poliisiorganisaation tiedon keräämistä ja tallentamista. Rikostiedustelu voidaan määritellä myös vielä tarkemmin rikostorjunnan näkökulmasta, jolloin rikostiedustelun tarkoituksena on hankkia ja tuottaa merkityksellistä tietoa rikollisista, rikoksista ja rikoksen teko-olosuhteista. (Hakaniemi 2012, 53.)

6.3 Tietolähteet

Tietolähteet voidaan jakaa ja luokitella; avoimiin, suljettuihin ja turvaluokiteltuihin lähteisiin. Avoin lähde tarkoittaa kelle tahansa vapaasti saatavissa olevaa maksutonta tai maksullista tietoa. Avoimia tietolähteitä on monenlaisia, ja niihin kuuluvat esimerkiksi erilaiset julkaisut ja kirjallisuus, sekä median tuottamat ohjelmat ja lehdet. Näiden lisäksi avoimiin tietolähteisiin kuuluu ns. harmaa aineisto, joita ei ole virallisesti julkaistu, mutta jotka eivät myöskään ole salaisia, esimerkkinä erilaiset raportit kuten tutkimusraportit. Avoimet tietolähteet ovat tärkeässä roolissa analyysin kokonaisuuden kannalta. Suljettu tieto tarkoittaa tiettyä ja spesifiä tarkoitusta varten kerättyä tietoa, johon käsiksi pääseminen tai jonka levittäminen on jollakin tapaa rajoitettua. Suljettuja tietolähteitä ovat tietokannat, joihin on kerätty tietoa erityistä tarkoitusta varten, ja joiden käyttöä on rajoitettu. Lainvalvonnan piirissä kyse on pääasiassa käynnissä olevan tutkinnan vuoksi kerätyistä henkilötietoja sisältävistä rekistereistä tai kansallisista tietokannoista, joihin pääsy on rajoitettu pääsääntöisesti lainvalvontaa tekevän viranomaisen käyttöön. Turvaluokiteltu tieto tarkoittaa erityisenä toimeksiantona salaisesti kerättyä tietoa, joko henkilötietolähteistä tai teknisiä apuvälineitä käyttäen. Turvaluokiteltu tieto on merkittävä tietolähde analyysin kokonaisuudessa, sen luotettavuuden vuoksi. (Europol analyysiopas 2001, 17–18.) Tänä päivänä tietoa on saatavilla valtaisia määriä. Sen vuoksi onkin tärkeää, että sitä osataan luokitella ja lokeroida keskenään, jolloin tärkeiden tietojen poiminen muusta tiedon massasta helpottuisi. Luokittelulla ja lokeroinnilla helpotetaan ennen kaikkea tiedon analysoijan ja käsittelijän työtä. Tässä ylempänä esittelimme Europolin analyysoijissa olleen käytännön siitä, miten tietoja luokitellaan. Tapoja luokitella tietoa on kuitenkin monenlaisia ja luokitteluja voidaan tehdä monella eri tapaa. Yksi mikä etenkin poliisin työssä on usein läsnä, on tiedon luotettavuuden arviointi, ja tämän kaltaisen luokittelun tueksi onkin tehty omia apuvälineitä.

7 POHDINTA

7.1 Opinnäytetyön itsearviointi

Opinnäytetyön tekeminen oli meille molemmille ensimmäinen laatuaan. Tämä oli sellainen seikka, mikä vaikutti suuresti työmme tekemiseen, sillä näin laajan kokonaisuuden luominen vaatii paljon aikaa ja perehtymistä jo pelkästään itse opinnäytetyön tekemiseen liittyvien asioiden oppimiseen ja ymmärtämiseen. Sen lisäksi meidän on täytyntyt totta kai perehtyä

syvällisemmin itse opinnäytetyön aiheeseen, ja myöskin aiheemme laajempaan asiakokonaisuuteen. Tämän opinnäytetyön tekeminen ei ole ollut mitään paraatimarssia alusta loppuun, vaan olemme kohdanneet työmme eri vaiheissa niin pienempiä kuin suurempiakin haasteita. Uskon, että tällä kokemuksella mitä meille on tämän työn tekemisen aikana kertynyt, pystyisimme nyt tänä päivänä huomattavasti tehokkaammin ja järkevämmiin tekemään työmme sekä osaisimme myös aikatauluttaa työn tekemisen paremmin. Koko opinnäytetyöprosessi on kaiken kaikkiaan ollut hyvää oppia ja kokemusta meille molemmille, ja tämä projekti onkin varmasti kehittänyt meidän ammattitaitoamme ja valmiuksiamme tulevissa työtehtävissämme, pelkästään jo työmme aiheenkin vuoksi.

Olemme molemmat käytännönläheisiä ihmisiä, joten oli loogista, että valitsimme opinnäytetyömme aiheeksi sellaisen, joka voisi aidosti palvella ja auttaa työelämässä. Tähän ajatukseen istuikin mainiosti idea POTI-järjestelmään liittyvästä opinnäytetyöstä. Saimme myös hyvin nopeasti vahvistuksen ideamme tarpeellisuudesta työharjoittelujakson alussa, sillä meille kävi ilmi monelta eri taholta järjestelmään liittyvät haasteet. Osittain opinnäytetyömme aiheen tarpeellisuudesta kertoo myös se, että Porin poliisiasemalla työskentelevä ylikomisario halusi tehdä tilauksen työllemme.

Näin jälkikäteen tarkasteltuna olisimme voineet olla huomattavasti aikaisemmin liikkeellä työmme tekemisen suhteen. Ylivoimaisesti suurimmat haasteet liittyivät tutkimusluvallisiin ja työn salassa pidettäviin seikkoihin, ja jouduimmekin työprosessin aikana odottelemaan tarvittavien tutkimuslupien saamista, ennen kuin pääsimme etenemään työssämme. Emme täysin käsittäneet tähän työhön lähtiessämme, mitä kaikkea tämän kaltaisen työn tekeminen vaatii. Tästä huolimatta voimme kuitenkin olla ylpeitä siitä, että uskalsimme lähteä aidosti haastamaan itseämme, emmekä lähteneet kulkemaan sieltä, mistä aita oli matalin. Halusimme tehdä työn, josta voi parhaimmillaan olla oikeassa työelämässä aidosti apua, jolloin myös opinnäytetyömme vaatimustaso oli korkeampi. Tähän vielä lisäksi se, että käsittelemämme aihe on suurilta osin salassa pidettävää, tekee omalta osaltaan opinnäytetyönä tehtävän projektin vähintäänkin haastavaksi. Tutkimusluvallisten seikkojen vuoksi emme testauttaneet luomaamme opasta kenelläkään etukäteen, joten tässä vaiheessa meiltä puuttuu täysin objektiivinen näkemys siitä, onko opas oikeasti käyttäjäystävällinen. Uskomme kuitenkin vahvasti siihen, että olemme onnistuneet tekemään työstämme sellaisen. Opinnäytetyön itsearviointiin liittyen olisi ollut erittäin hyvä, jos työtä olisi voitu testauttaa muutamalla henkilöllä, jolloin olisimme saaneet jo työn luomisvaiheessa erilaisia näkökulmia ja vinkkejä. Työmme kuitenkin tarkastetaan vielä Poliisihallituksen toimesta, joten asiasällöltään työmme on lähtökohtaisesti täysin luotettava. Myös mielestämme se

tuot työllemme lisää luotettavuutta, että opinnäytetyön ohjaajamme toimii Poliisiammattikorkeakoululla POTI-järjestelmän kouluttajana ja työmme on tarkastettu myös hänen toimestaan.

Tässä opinnäytetyössä emme raportoi siitä, miten työmme produktin jalkauttaminen on onnistunut tai miten se on otettu vastaan, ja onko siitä ollut oikeasti mitään hyötyä. Tämän asian tarkastelu vaatisi merkittävän määrän aikaa, joten meidän kohdallamme emme kokeneet sitä enää tässä vaiheessa opiskelujamme järkeväksi lähteä toteuttamaan. Siinä voisi olla kuitenkin aihiota täysin omalle opinnäytetyölle, missä selvitetään esimerkiksi, onko poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoiden tekemistä käyttöoppaista ollut hyötyä työpaikoilla tai onko niillä ollut vaikuttavuutta oikean työn tekemiseen liittyen. Halutessaan tarkastelua voisi tehdä tarkemminkin selvittämällä esimerkiksi kyselytutkimuksella, että onko tekemästämme oppaasta ollut hyötyä Porin poliisiasemalla.

7.2 Opinnäytetyön luotettavuuden arviointi

Tietojärjestelmiin ja muihinkin järjestelmiin, etenkin uusiin sellaisiin, liittyy yleensä olennaisesti nopeassa aikataulussa tapahtuvaa päivittymistä. Tämä tarkoittaa samalla sitä, että käyttöohjeiden kannalta nämä saattavat niin sanotusti vanhentua hyvinkin nopeasti, jolloin myös itse opasta tulisi päivittää ajantasaiseksi järjestelmän ominaisuuksien muutosten myötä. Emme siis osaa tässä hetkessä sanoa tai ennustaa, miten pitkään laatimamme opas pysyy sellaisenaan käyttökelpoisena ja ajantasaisena. Opinnäytetyömme produktin yksi hyvistä puolista on kuitenkin se, että siitä on olemassa sähköinen versio. Tämä tarkoittaa sitä, että sen päivittäminen tapahtuu suhteellisen helposti. Se on kuitenkin asia erikseen, kenen vastuulla tai kuka ottaa työkseen oppaan mahdollisen päivittämisen tulevaisuudessa. Siinä tapauksessa, että allekirjoittaneet ovat sellaisissa työtehtävissä, jossa POTI-järjestelmä kuuluu olennaisesti työn tekemiseen liittyviin työkaluihin, voimme pitää huolta ainakin siitä, että olemme tietoisia siitä, onko tekemämme opas käyttökelpoinen ja ajantasainen.

Oppaan avulla on mahdollista, että järjestelmään tehtyjen syöttöjen tekeminen yhdenmukaistuu, jolloin myös todennäköisesti tehdyt syötöt laaditaan oikein. Tämä puolestaan tarkoittaa sitä, että syötetystä tiedosta tulee luotettavampaa, kun se on oikealla tavalla kirjattua.

Työmme oppaassa käytetyt teorialähteet ovat viranomaisen laatimia salassa pidettäviä tietoja. Lisäksi koko opinnäytetyömme on ennen julkaisemista tarkastettu normaalin opinnäytetyöhön liittyvän tarkastusproseduurin lisäksi myös Poliisihallituksessa, joten asia

sisällöltään itse opas on lähes varmuudella luotettava ja ajantasainen. Tämän kaltaisessa työssä, jossa tehdään työn tekemiseen liittyvää opasta, ei ole varaa asiavirheisiin. Olemme osaltamme käyttäneet kaiken osaamisemme sen eteen, että työmme olisi niin luotettava kuin mahdollista.

Raporttiosion lähteinä olemme käyttäneet lähes täysin kirjallisuutta, jonka voidaan olettaa olevan luotettavaa. Olemme käyttäneet työmme kirjallisuusosiossa viranomaisten julkaisemia erilaisia nettijulkaisuja, sekä sellaista kirjallisuutta, jonka voidaan olettaa olevan luotettavaa. Työssämme olemme vältäneet sellaisten verkkojulkaisujen käyttämistä, minkä luotettavuus on kyseenalaistettavaa tai mitä on kuka vaan halutessaan voinut luoda.

7.3 Opinnäytetyön onnistumisen arviointi

Työmme lopputulos on aiheen haastavuuteen nähden allekirjoittaneiden mielestä hyvä. Olemme omasta mielestämme onnistuneet tekemään sellaisen produktin, jonkalaisen ajattelimmekin opinnäytetyön tekemiseen lähtiessä tehdä. Onnistuimme mielestämme laatimaan oppaan, joka on kohdennettu palvelemaan nimenomaan ulkona työskenteleviä poliiseja Porin poliisiasemalla. Opas on tiivis ja looginen, ja se on rakennettu hyvän käyttöohjeen periaatteiden mukaisesti. Saimme koottua työmme raporttiosuuteen aiheellemme laajemman teoreettisen viitekehyksen, joka luo laajemman kontekstin työllemme. Pyrimme myös SWOT-analyysin, opinnäytetyöseminaarien, opponenttien, ja ennen kaikkea opinnäytetyömme ohjaajiemme avulla tarkastelemaan objektiivisesti työmme sisällön laadullisuutta, ja miten siitä saataisiin luotua hyvä kokonaisuus.

Faktaa tai dataa siitä, miten laatimamme käyttöopas on vaikuttanut käytännön työelämään emme raportoim, vaan se jää halutessaan jonkin toisen tahon tai tekijän selvitettäväksi. Niin kuin aikaisemminkin on mainittuna, on tämän työn onnistumisen arvioiminen varsin haastavaa, sillä työn tavoitteena on ollut luoda helppo ja nopea käyttöinen käyttöopas, joka nostaa POTI-järjestelmän käyttöastetta Porin poliisiasemalla. Sen arvioiminen, onko työmme onnistunut näiden tavoitteiden osalta, on tässä vaiheessa mahdotonta. Ainoastaan ajan kanssa näitä seikkoja voitaisiin arvioida. Näemme kuitenkin, että olemme saaneet aikaiseksi sen mitä lähdimme tekemäänkin ja ainakin omasta mielestämme oppaamme on juuri sellainen kuin oli tarkoituskin tehdä. Aikaa työmme tekeminen vei enemmän kuin ehkä alussa ajattelimme, mutta mielestämme se on ollut kaikin puolin kannattavaa. Meillä on vahva usko siihen, että työstämme on edes jollekin apua ja hyötyä.

LÄHTEET

Europol: Analyysiopas 2001. Luettavissa: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c5abefbc-f9ed-472a-875e-2fe378ba4ba8>. Luettu 12.12.2020.

Haikansalo, Anu & Korander, Timo 2020. Opinnäytetyöohje. Opinnäytetyön prosessi, toteutus ja arviointi poliisi (AMK) -tutkinnossa. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Hakaniemi, Jussi 2012: Analyysitoiminta ja päätöksenteko paikallispoliisissa – Tietojohdoisen poliisitoiminnan sovelluksia. Tampere, Tampereen Yliopisto. Pro Gradu-tutkielma. Hallintotiede. Luettavissa: <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-23436>. Luettu 23.11.2020.

Hoivala, Tuula 2009: Teknisen ohjeen suunnittelu ja toteutus. Kerava, Laurea-ammattikorkeakoulu. Luettavissa https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/2421/Hoivala_Tuula.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Luettu 13.12.2020.

Lindroos, Jan-Erik & Lohivesi, Kari 2010. Strategiatyökaluja, Onnistu strategiassa. Helsinki: Alma Talent Oy.

Nykänen, Olli 2002. Toimivaa tekstiä – Opas tekniikasta kirjoittaville. Helsinki: Painotalo Miktör.

Pitkänen, Matti 2017: Ulkomaalaisvalvontaa ohjaava analyysitieto Itä-Suomen poliisilaitoksessa. Ulkomaalaisvalvonnan analyysitoimintaprosessista ja tietojohdoisuudesta. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017112818581>. Luettu 23.11.2020.

Poliisihallitus 2018. PowerPoint -esitys 19.12.2018. Luettavissa: https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/polisenaxwwstructure/76735_Power_Point_esitys_19.12.2018.pdf?10c05fa38c65d688. Luettu 20.10.2020.

Poliisin kybertyöryhmän loppuraportti 2015: Poliisin kybertyöryhmän loppuraportti 2015: Poliisin kybertyöryhmän loppuraportti 2015: POL-2015-3879.

Ratcliffe, Jerry H. 2016: Intelligence-Led Policing, London: Routledge, United Kingdom.

Uimonen, Visa-Matti: Käyttöohje Microsoft Dynamics CRM -järjestelmään. Helsinki, Metropolia Ammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/118050/Uimonen_Visa-Matti.pdf?sequence=1. Luettu 14.12.2020.

Vilkka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö, Jyväskylä.

Vuorinen, Tero 2013: Strategiakirja: 20 työkalua. Helsinki: Alma Talent Oy.

LIITEET

Liite 1. POTI-käyttöopas (Salassa pidettävä JulkL (621/1999) 24.1 §:n 4 k)